

HIỆN THỰC KHÔNG THỜI GIAN

// Hiện thực cô lại thành một hòn đất - tảng đá, một bàn tay - nắm đấm, một sự cảm lạnh hay một tiếng hét..." là cảm nhận của nhà phê bình mỹ thuật Nguyễn Quân về Triển lãm tranh diễn ra gần đây tại Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam. Triển lãm giới thiệu 15 tác phẩm của ba họa sĩ Bùi Duy Khánh, Vũ Ngọc Vinh và Mai Duy Minh cùng đến từ Hải Phòng, có tên chung là "Không

thời gian".

Sinh ra vào mùa hè đổ lửa (1972) lúc chiến tranh phá hoại ác liệt nhất, Bùi Duy Khánh có tuổi thơ là thời bao cấp buồn vui và gian khó. Lớn lên anh tự học nhạc và có nhiều chuyến lưu diễn cùng các đoàn nghệ thuật, nhưng tình yêu lớn của Bùi Duy Khánh lại dành cho mỹ thuật. Trải qua những thăng trầm cuộc sống, anh tự học vẽ và chọn biển làm không

gian sống cũng như không gian nghệ thuật. Không thời gian của biển được họa sĩ thể hiện bằng chất liệu màu nước gợi cho người xem sự nhẹ nhàng, mệnh mông và dữ dội của biển khơi (Chấn sóng, Biển mùa đông). Anh không trực tiếp vẽ biển, chỉ một chiếc mỏ neo cũ kỹ im lặng ở một góc nào đó đã khiến cho người xem muông tượng ra biển và cũng không khỏi băn khoăn với câu hỏi sao nó không nằm dưới biển(?), đã là mỏ neo thì phải một đời mặn mòi cùng biển. Họa sĩ Bùi Duy Khánh tâm sự: "Tôi thích sự biến đổi của biển từ cảm lạnh đến gấm thét rồi trở về êm đềm như khúc sóng quê, như bến bình yên nơi những con tàu neo đậu, ngày nước ròng biển lùi xa để lại bãi cát trải dài, những tảng đá phơi mình cùng lũ trẻ vui đùa trên lưng".

Đi qua mệnh mông biển trong tranh Bùi Duy Khánh sẽ bắt gặp ngôn ngữ tâm trạng con người, muôn mặt đời sống ở những tác phẩm của Vũ Ngọc Vinh. Khung cảnh một quán trà đá vỉa hè mà mỗi chúng ta đã gặp đâu đó, bằng kỹ thuật sơn dầu, Vũ Ngọc Vinh đã phác họa được sự đa dạng của từng khuôn mặt, ngôn ngữ nhưng không lộn xộn,

một trật tự mang những điều hy vọng (Hy vọng). Trở về từ một đám tang gọi trí tò mò của khán giả khi họ bắt gặp những hình ảnh quen thuộc ngoài đời sống, để rồi muốn tìm hiểu xem sau mỗi vẻ mặt trong hình vẽ kia, họ là ai và đang nghĩ gì. Vũ Ngọc Vinh sinh năm 1978, anh được học sáng tác tại Trường Đại học Mỹ thuật Hà Nội và đã tham gia vài triển lãm cả trong và ngoài nước.

Đánh giá tranh Mai Duy Minh, nhà phê bình Nguyễn Quân cho rằng, “một cá tính quyết liệt và một tay bút thiện nghệ trong số rất hiếm hoi các họa sĩ có khuynh hướng siêu thực ở nước ta”. Để phản ánh nỗi nhọc nhằn mưu sinh của những người sống dưới chân cầu Long Biên, tác giả lấy cảm hứng từ hiện thực nhưng đã hư cấu bằng cách phá vỡ những hợp lý của không gian. Những chiếc nổi xoong to hơn bình thường nằm ngổn ngang khiến người xem có cảm giác sức nặng và sự bí bách đang đè lên thân phận những con người khốn khổ. Miền đất hứa lại được miêu tả như một miền đất chết bằng những gam màu mạnh, hai bàn tay cầm bát và đũa vừa giống thật lại vừa như hai cội đa xù xì bị sét đánh. Họa

sĩ Mai Duy Minh tốt nghiệp Trường Đại học Mỹ thuật Hà Nội năm 1999, từ đó ngoài những vất vả trong cuộc mưu sinh, anh vẫn dành những không gian riêng cho nghệ thuật và đã ghi được dấu ấn từ nhiều triển lãm trong nước và quốc tế.

Cùng lấy cảm hứng từ hiện thực đời sống, bằng nghệ thuật của thị giác kết hợp với những tâm sự của tác giả đã tạo nên ba phong cách hội họa khác nhau. Nếu Bùi Duy Khánh chọn biến làm không

gian sáng tạo, thì Vũ Ngọc Vinh lại lấy con người làm trung tâm, còn Mai Duy Minh tìm đến chiều sâu nội tâm để thể hiện xúc cảm thẩm mỹ. Đến với triển lãm, mỗi người sẽ có một cách đánh giá khác nhau, nhưng cái tứ chung về không-thời gian đã gọi nhiều suy tưởng. Phải chăng, hiện thực này không chỉ là những gì ta nhìn thấy, nó hợp lý trong vô vàn phi lý.

KHÚC HỒNG THIÊN

